

Posudok oponenta dizertačnej práce Veroniky Abbasovej

„Téma homosexuality v dílech japonských modernistů“

predloženej v roku 2019 na Ústave Dálného východu – Univerzita Karlova

Predložená dizertačná práca Veroniky Abbasovej si za svoj výskumný cieľ stanovila literárnu analýzu vybraných prozaických diel štyroch japonských autorov, ktoré v čitateľskej recepcii narušajú systém bipolárnych opozít v rámci sexuálnych vzťahov a možno ich rámcovať tematikou mužskej homosexuality. Pozitívne textové nálezy sú zjavné, teda presvedčivé - autorka sa ich zhostila interpretovať v širších kontextových súvislostiach - historických, medziliterárnych, kultúrno-spoločenských, lingvistických, biografických, právnych či iných. Explanačnou metódou precízne a vecne koloruje (okrem iného) stav narušenia homosociálneho kontinua plynúceho z čias pred obdobím Meidži v modernej japonskej literatúre – kompaktné a zmysluplné tak nadväzuje na výskum G.M. Pflugfeldera, E.K. Sedgwickovej, M. Putnu a iných. Solídna znalosť a aplikácia relevantných teórií z oblastí post-štrukturalizmu a queer studies je neodškriepiteľná. V autorkinom podaní dochádza primárne k centripetálnemu smeru argumentácie, potvrdzujúcim teoretické základy na ktorých je jej výskum vystavaný (ako napr. v jasnom odkrývaní marginalizačných stratégií a literárnych techník štylizácie).

V skúmanom literárnom priestore a čase jej výber spadá primárne do obdobia Taišó a prvých dekád obdobia Šówa - generačná spriaznenosť ako jedna z hlavných kritérií selekcie autorov tak napĺňa svoje opodstatnenie. V rámci tejto selekcie - Tacuo Hori, Jasunari Kawabata, Edogawa Ranpo, Širó Hama - treba oceniť aj širšie poňatie pojmu modernistická literatúra a pracovanie s dielami tzv. čistej literatúry (džun bungaku), ako aj s dielami populárnej literatúry (taišú bungaku), ktoré je vo finálnom výsledku dostatočne produktívne na to, aby obhájilo konštatovanie, že takto nastavený záber výskumu má svoj význam.

V štruktúre práce nenachádzame žiadne významné nedostatky - logická súvzťažnosť celkov vytvára čitateľsky zaujímavú a prínosnú skúsenosť. Menšia kritika z našej strany smeruje len ku kapitole „*Nástin historie recepcie a reflexe mužské homosexuality v Japonsku*“ – v nej je v rámci panoramatického náhľadu na tému homosexuality v Japonsku daný priestor napríklad budhistickým mníchom a samurajom predmoderného obdobia. Kontextovej úlohe týchto pasáží rozumieme, no miestami odvádajú pozornosť od nosnej literárnej témy práce a ich rezonancia v rovine relevantných významov bledne (napr. Kúkai ako prvý nositeľ homosexuality v Japonsku, hora Kója, detailný popis homosexuálneho chovania klasifikovaného ako zločin, ...). Myslíme si, že historický kontext prezentovaný v týchto príkladoch nie je svojou povahou tak produktívny ako v prípade poukázania na dobový diskurz o homosexualite vo verejnom a odbornom priestore (Habuto, Sawada) modernej doby

UNIVERZITA KOMENSKÉHO V BRATISLAVE

FILOZOFICKÁ FAKULTA

Katedra východoázijských štúdií
Gondova 2, 818 01 Bratislava 16

a ich následného možného dopadu na tvorbu skúmaných autorov (marginalizačné stratégie, tak ako ich zdefinoval G.M. Pflugfelder). Čiastočne to platí aj o záverečnej časti záveru vo väčšej časti vyplnenej aj modernému a aktuálnemu fenoménu žánru BL - hoci treba úprimne priznať že relevantnosť literárnych vzťahov medzi Negačibu kotó no oni (Aju Hirano) a Kotó no oni (Edogawa Ranpo) je prirodzene daná (a zaujímavá). V tomto bode je ešte nutné zdôrazniť, že aj napriek zmnožovaniu kontextov nedochádza k narušeniu integrity textu a výsledkom takejto kompozičnej stratégie je implicitný dôkaz o skutočne kvalitnej, úprimnej a odbornej príprave autorky.

Nosnou časťou práce je diskurzívna analýza štyroch vybraných diel, ktorá v trojfázovej postupnosti (stručný popis štruktúry a deja diela, konštrukcia homosexuality v diele, a biografické a autobiografické svedectvá) začleňuje do osnov práce v zmysluplnom podaní. Nálezy a interpretácia autorky sú zväčša oslobodené od definitívnych záberov a tak dávajú priestor na uplatnenie diskurzívnej roviny v rámci ktorej prináša dostatočné množstvo poznatkov a faktov. Výnimkou sa zdá byť napríklad zaujímavá interpretácia vynechaného riadku v diele Kotó no oni (str. 141). Ambiguita (aimaisei) tvorivých princípov u Kawabatu (str. 122), fascinácia všetkým erotickým groteskným a nezmyselným (ero guru nansensu) u Ranpoa (str. 80-81), či konkrétny vplyv Prousta a Cocteaua na Horiho (str. 87) – to sú všetko významné momenty, na ktoré autorka správne upozorňuje, no bez zbytočnej snahy postulovať ich ako uprednostnenú optiku nazerania na vybrané diela horeuvedených spisovateľov. Výsledný text tak oplýva skvelým a disciplinovaným autorským prístupom, ktorý viac než uspokojivo plní úlohy stanovené v celi práce.

Dizertačná práca dokazuje fundovanú a odbornú orientáciu autorky na poli queer studies s pridanou hodnotou kvalitnej a poctivej vedeckej práce. V nej jej doporučujeme pokračovať aj naďalej (tak ako autorka samotná uvádza na str. 170) - sme presvedčení o zmysluplnosti jej prístupov.

V rámci ústnej obhajoby nás bude zaujímať, či je napríklad v prípade románu *Šónen* možné uvažovať o doplnenie pojmového aparátu s ktorým autorka narába o výraz "bisexualita", resp. či obdobné platí aj v prípade estetického ideálu bišónen. Do akej miery je tento termín kompatibilný s konaním hlavných postáv a či je vôbec možné ho použiť. V jej práci sa prakticky nevyskytuje (resp. okrajovo len na dvoch miestach), hoci práca v nálezhoch odlišuje tvrdý homosexuálny prístup od ostatných (už len opakovaným poukázaním na foulcaltovu definíciu homosexuála, či interpretáciou postavy Uozumi v poviedke *Mojuru hoho*). Ďalej nás bude zaujímať, či autorka v rámci svojho výskumu pracovala aj s inými autormi v ktorých dielach je možné identifikovať homosexuálnu tematiku.

Predložená dizertačná práca splňuje požiadavky kladené na dizertačnú prácu, a z toho dôvodu ju **doporučujem** na obhajobu a predbežne ju klasifikujem ako **prospel**.

28. november 2019

Mgr. František Paulovič, PhD.